

Europas Förenta Stater?

Nu när euron har tagits i handgripligt bruk och introduktionen inte blev den katastrof som inbitna EU-motståndare hade hoppats på börjar tiden bli mogen för nya skräckscenarier. Eller alternativt för visioner om en ljusnande framtida vår för ett enat EU. Många är nämligen övertygade om att det gemensamma "öret" kommer att fungera som ett starkt lokomotiv för en politisk integration av unionen.

I Sverige är det framförallt Vänsterpartiet och dess färgstarka ordförande Gudrun Schyman som vet klara besked. Enligt henne leder den ekonomiska integrationen till att medlemsländernas välfärdsmodeller och offentliga sektorer likriktas, eftersom nästa steg är att viktiga delar av skatte- och budgetpolitiken samordnas och underställs EU-parlamentet.

I detta fall är pessimisterna dock väl optimistiska, för vem tror att de stora medlemsländerna frivilligt avstår från sitt politiska inflytande om de inte är tvungna till det? Spelets centrala aktörer är fortfarande Frankrike och Tyskland, som båda är måna om att integrationen skall gynna uttryckligen dem själva.

Den gemensamma valutan tillkom på franskt initiativ för att binda det återförenade Tyskland till det övriga Europa, eller rättare sagt till Frankrike. Och den planerade östutvidgningen av unionen är något som Tyskland har speciell orsak att stödja och påskynda. Om och när östra hälften av Centraleuropa införlivas med EU blir Tyskland och dess huvudstad Berlin ofrånkomligen unionens centrum.

För närvarande betalar de tyska fabrikererna för det franska jordbruket. Så kan det inte fortsätta om EU dessutom skall ta hand en hel bunt nya jordbruksländer, eftersom unionens nuvarande fördelningsprinciper betyder att bördan för de EU-länder som hittills har betalat kalaset skulle öka orimligt mycket.

Det stora frågetecknet är förstås hur de av euron och östutvidgningen påkallade strukturella reformerna skall kunna genomdrivas av medlemsländernas statschefer vid deras alltmer farsartade toppmöten. Så länge dessa politiker inte kan ställas till svars av EU-parlamentet förblir spektaklet oförändrat: en oädel tävlan i självisk nationalism och massmedial poängplockning.

Därför låter mången cynisk byråkrat i Bryssel förstå att reella förändringar inte kan uppnås genom stegvisa, demokratiskt förankrade reformer. Mer troligt är att integrationen – precis som i början av 1990-talet – avancerar ryckvis genom att unionen tvingas reagera snabbt på olika former av stormaktspolitiska kedjereaktioner och ekonomiska kriser.

Är detta verkligen nödvändigt? Kanske inte, men faktum är att det börjar bli bråttom med att få sprutt på unionens beslutsfattande organ. EU är ett halvfärdigt hus utan tak. Den nuvarande handlingsförslamningen leder på lång sikt till att nationella intressen återigen får en så stark roll i europeisk politik, att massor av energi går åt till att upprätthålla barriärer och förhindra inbördes tvister.

Ödets ironi är att detta kan ge upphov till tvära kast som utmynnar att i integrationens motståndare plötsligt en morgon finner sig vara medborgare i Europas Förenta Stater. Värre alternativ vägrar jag att tänka på.

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 15.1.2002